

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Algemene Zaken, Innovatie,
Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening
L.G. Smith Blvd. 76
Alhier

Uw brief: 14 februari 2023
Uw kenmerk: LH-23/0001
Datum: 7 maart 2023
Kenmerk: RvA 08-23

Onderwerp: Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter aanpassing van de pensioenbedragen in de artikelen 7, eerste en tweede lid, van de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering, 11, eerste en derde lid, en 12, eerste, tweede en derde lid, van de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering (aanpassing pensioenbedragen)

Naar aanleiding van bijgaand aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter aanpassing van de pensioenbedragen in de artikelen 7, eerste en tweede lid, van de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering, 11, eerste en derde lid, en 12, eerste, tweede en derde lid, van de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering (aanpassing pensioenbedragen), moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

1. Het onderhavige ontwerp beoogt, door middel van aanpassingen van de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering en de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering, het ouderdomspensioenbedrag (AOV-uitkering) respectievelijk het weduwen- en wezenpensioenbedrag (AWW-uitkering) te verhogen.¹ De voorgestelde verhoging dient - volgens de considerans - ter compensatie van het over de periode van 1 september 2021 tot en met 31 augustus 2022 geleden koopkrachtverlies, welke verhoging reeds met terugwerkende kracht feitelijk is ingevoerd vanaf 1 januari 2023.

2. Artikel III van het ontwerp bepaalt dat de voorgestelde verhoging van de AOV-uitkering en de AWW-uitkering in werking treedt met ingang van de dag na de plaatsing van het landsbesluit, en terugwerkt tot en met 1 januari 2023. Hoewel de Raad van oordeel is dat het ontwerp een voor de burger begunstigende werking heeft en er derhalve geen sprake is van een belastende regeling, wijst de Raad erop dat terugwerkende kracht alleen verleend kan worden indien daarvoor een bijzondere reden bestaat.² De toelichting ontbeert echter een motivering voor deze bijzondere reden. Het

¹ AB 1990 no. GT 33 en AB 1996 no. GT 30.

² Zie Aanwijzing 5.33, eerste lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving.

is van belang dat de toelichting alsnog wordt aangevuld met een motivering voor het opnemen van de voorgestelde terugwerkende kracht bepaling in het ontwerp.

3. In zijn vorige advies betreffende de aanpassing van de pensioenbedragen merkte de Raad op dat ongewijzigde instandhouding van een beleid tot toepassing van periodieke inflatiecorrecties ter zake, niet zal bijdragen aan de houdbaarheid van het AOV/AWW-fonds (hierna: het fonds).³ De inflatiecorrectie die – met terugwerkende kracht – vanaf 1 januari 2020 is toegekend, heeft ertoe geleid dat de reserve van het fonds niet in 2038 zal opraken, maar in 2035.⁴ De thans voorgestelde aanpassing van de pensioenbedragen zal volgens de toelichting leiden tot een uitputting van deze reserve in 2031.⁵ Hierdoor zal het fonds reeds binnen acht jaar uitgeput zijn. De twee (voorgestelde) inflatiecorrecties – die binnen een periode van anderhalf jaar tijd worden toegepast – resulteren derhalve gezamenlijk in een halvering van de resterende levensduur van de reserve. De opmerking dat de aanpassing – rekening houdende met de vorige inflatiecorrectie – een geringe impact heeft op de financiële houdbaarheid van het fonds, acht de Raad dan ook niet alleen opmerkelijk maar bovendien onbegrijpelijk.

4. Daarnaast stelt de toelichting dat de voorgestelde aanpassing op enig moment opgevangen kan worden door meevallers in de premieontvangsten of in de uitkeringskosten.⁶ Een onderbouwing van (a) wat voor meevallers dit zouden kunnen zijn, (b) op welk moment deze meevallers ontstaan en (c) het realiteitsgehalte van het ontstaan van deze meevallers, ontbreekt. Gelet op zowel het versneld interen op de reserve van het fonds als het ontbreken van concrete voorgestelde maatregelen om dit effect te mitigeren, is de Raad niet overtuigd dat de financiële houdbaarheid van het fonds gegarandeerd is.

Eerder heeft de regering aangegeven dat de Sociale Verzekeringsbank (SVb) verschillende scenario's met additionele maatregelen heeft voorbereid ter waarborging van de duurzaamheid van de fondsen.⁷ Welke maatregelen dit zijn, of deze maatregelen

³ Zie het advies van de Raad ten aanzien van het ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 7, zesde lid, van de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering (AB 1990 no. GT 33) en 11, zevende lid, van de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering (AB 1996 no. GT 30) (aanpassing pensioenbedragen), d.d. 24 november 2021, kenmerk RvA 116-21, p. 3.

⁴ Zie pagina 2 van de nota van toelichting bij het ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 7, zesde lid, van de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering (AB 1990 no. GT 33) en 11, zevende lid, van de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering (AB 1996 no. GT 30) (aanpassing pensioenbedragen).

⁵ NvT, p. 2.

⁶ Zie noot 5.

⁷ Nader rapport bij het advies van de Raad ten aanzien van het ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 7, zesde lid, van de Landsverordening algemene

op politiek draagvlak kunnen rekenen en door de regering ondersteund worden alsmede wanneer deze maatregelen ingevoerd gaan worden, geeft de toelichting niet aan. In dit kader heeft de Raad in zijn vorige advies voorts aanbevolen om regelmatig een actuariael onderzoek naar het fonds te laten uitvoeren en een actuariael verslag in de jaarrekening van het fonds op te nemen, te meer nu het laatste rapport uit 2004 dateert.⁸ De Raad wijst hier op de wettelijke verplichting van de SVb om elke vijf jaar een (lees: onafhankelijk) actuariael onderzoek te doen instellen.⁹

Het is dientengevolge noodzakelijk dat de regering in de toelichting ingaat op de vraag welke concrete maatregelen de regering voornemens is te treffen om burgers, die vanaf 2031 recht hebben op een AOV/AWW-uitkering, deze uitkering ook te kunnen garanderen zonder dit direct ten laste te laten komen van 's Lands financiën. In dit kader verwijst de Raad naar de laatste uitvoeringsagenda van het Landspakket Aruba: hierin is aangegeven dat een (door het COHO in overleg met het Land aangewezen) onafhankelijk economisch instituut in kaart zal brengen wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en de sociale zekerheid, uitgaande van de situatie dat de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door dit te koppelen aan de levensverwachting; dit instituut zal tevens de alternatieve voorstellen doorrekenen.¹⁰

5. In navolging van het voorgaande merkt de Raad op dat het bestendige praktijk is dat personen met een pensioenuitkering in de zin van de Landsverordening AOV (hierna: AOV-gerechtigden) – direct ten laste van 's Lands financiën – een aanvulling op de ouderdomsuitkering ontvangen in de vorm van de zogeheten reparatietoeslag. De reparatietoeslag betreft een niet-belaste toeslag waarbij geen rekening wordt gehouden met het aantal jaren dat een AOV-gerechtigde na het bereiken van de vijftienjarige leeftijd en vóór het bereiken van de AOV-gerechtigde leeftijd, niet verzekerd is geweest. In tegenstelling tot het bepaalde in artikel 6 van de Landsverordening reparatietoeslag (AB 2010 no. 99) wordt deze toeslag bovendien aan iedere AOV-gerechtigde uitgekeerd, ongeacht hun overig inkomen.¹¹ Gezien het vorenstaande is de Raad de mening toegedaan dat – om de oudedagsvoorzieningen in de toekomst te

ouderdomsverzekering (AB 1990 no. GT 33) en 11, zevende lid, van de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering (AB 1996 no. GT 30) (aanpassing pensioenbedragen), d.d. 18 januari 2022, kenmerk SMR-W-198/2021, p. 6.

⁸ Zie noot 3, onderdeel 3 van het betreffende advies van de Raad.

⁹ Artikel 24, derde lid, van de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering luidt als volgt: 'Elke vijf jaar doet de Bank een actuariael onderzoek instellen naar het Ouderdomsfonds'.

¹⁰ Landspakket Aruba uitvoeringsagenda 1 juli - 30 september 2022, onderdeel E.5, p. 13.

¹¹ Uitgaande van 22.276 pensioengerechtigden in januari 2023 (bron: SVb), die per maand een bedrag van Afl. 170,- aan reparatietoeslag ontvangen, betekent dit een totaalbedrag van ruim Afl. 45 miljoen ten laste van het Land. Overigens werd in het belastingplan 2023 uitgegaan van een additionele uitgave van Afl. 13 miljoen per jaar, hetgeen zich vertaalt in een jaarlijkse uitgave van Afl. 49 miljoen.

kunnen garanderen – aldus niet alleen de houdbaarheid van het fonds bezien dient te worden, maar ook alle uitkeringen die aan de AOV-gerechtigden worden gedaan.

6. Ten slotte benadrukt de Raad dat hij het belang van prijscompensatie in tijden van hoge inflatie onderschrijft, met name voor kwetsbare groepen. Hierbij rijst echter wel de vraag op basis van welk integraal beleid de regering prijscompensatie toekent.¹² Voor burgers met een AOW/AWW-uitkering is compensatie van het koopkrachtverlies in beginsel mede afhankelijk van de stand van de reserve van het fonds. Gezien de huidige stand van deze reserve is besloten tot een gedeeltelijke compensatie van het koopkrachtverlies. In zoverre wekt de considerans een verkeerde indruk en dient deze verduidelijkt te worden dat het hier om een *gedeeltelijke* compensatie van het geleden koopkrachtverlies betreft. Wat betreft de vraag wat het beleid is ten opzichte van het niet gecompenseerde gedeelte van het koopkrachtverlies, geeft de toelichting geen uitsluitsel. De Raad adviseert om in de toelichting op deze vraagpunten in te gaan, alsmede om de considerans aan te passen conform het vorenstaande.

7. Voorstellen tot redactionele verbetering zijn in de marge van zowel het ontwerp als de toelichting opgenomen.

De Raad kan zich voor het overige met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en adviseert u te besluiten conform de daarin neergelegde voorstellen, nadat met het voorgaande rekening zal zijn gehouden.

De Secretaris,

De Voorzitter,

mr. A. Braamskamp

mr. D.G. Kock

¹² Bijvoorbeeld hoe het toekennen van prijscompensatie aan burgers met een AOV/AWW-uitkering in verhouding staat tot het toekennen van prijscompensatie aan andere, kwetsbare inkomensgroepen (zoals burgers met een minimumloon; voor laatstgenoemde categorie is per 1 januari 2023 bij ministeriële regeling (AB 2022 no.160) voor prijscompensatie een ander percentage dan 5% toegekend, namelijk 4,3%) of burgers met een bijstandsuitkering.